

Justitiedepartementet

Ju2018/00824/L6

Yttrande över promemoria Stärkt skydd för valhemligheten, Dnr 00084/2018

Synpunkter från Helsingborgs stad

Frågan om hur skyddet för valhemligheten ska kunna stärkas i svenska val har varit föremål för utredning tidigare, i betänkandet Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71). I utredningen föreslogs att valsedlar skulle finnas bakom valskärmarna, ett system som bland annat Helsingborgs stad såg stora svårigheter med och ökad risk för sabotage av valsedlar.

I promemorian från Justitiedepartementet föreslås nu istället att det i anslutning till en vallokal ska anordnas en avskärmd plats där valsedlar kan läggas ut. Vidare föreslås att det ska bli möjligt att personrösta på alla typer av valsedlar som används i valet.

Helsingborgs stad anser att förslaget om ökade möjligheter att personrösta är bra då det kan underlätta för väljare att personrösta även om partiets namnvalsedel inte finns tillgänglig vid röstningstillfället. Vi vill därtill lämna ett antal synpunkter gällande frågan om stärkt skydd för valhemligheten genom avskärmning på det sätt som föreslås i promemorian.

Staden vill framhålla att i det svenska valsystemet skyddas valhemligheten genom att väljaren plockar med sig valsedlar av olika slag från de valsedelställ som finns i vallokalen, går bakom en skärm och gör där sitt val. Valhemligheten avgörs därmed bakom skärmen.

Det verkar finnas ett behov av att ge Valmyndigheten ett utökat uppdrag att informera väljare om valhemligheten och hur valsystemet fungerar avseende valhemligheten.

Helsingborgs stad vill framhålla att det bör genomföras en grundlig utredning om systemet med valsedlar och se om det finns andra alternativ som både kan tillgodose kraven vad gäller valhemligheten på ett bättre sätt och bidra till att minska behovet av ett stort antal valsedlar som utgör en betydande kostnad och miljöbelastning. Ett sådant system bör utredas för att vara på plats inför de allmänna valen 2022.

Förslaget i promemorian om att anordna en avskärmd plats för valsedlar är dock ett betydligt bättre förslag än det tidigare från vallagsutredningen med valsedlar bakom valskärmen. Vi kan emellertid se att det kan bli stora svårigheter i praktiken. Framst ser vi svårigheter i de lokaler som används för förtidsröstning. Kommunernas områdesbibliotek används ofta som lokal för förtidsröstning. På så sätt kan man erbjuda väljarna goda möjligheter att förtidsrösta på generösa tider och med god geografisk spridning. Biblioteken har ofta liten yta, ont om öppen plats och röstningslokalen får inrättas där det finns plats. Att dessutom hitta en plats som kan skärmas av för att lägga fram valsedlar på, är förenat med svårigheter. Det är en balans mellan att finna lämpliga lokaler som uppfyller alla olika krav och att tillgodose väljarnas möjlighet att få rösta. Forskningen har också visat att det främst är de förbättrade möjligheterna till förtidsröstning sedan kommunerna 2006 tog över ansvaret för förtidsröstningen som bidragit

till att valdeltagandet i Sverige har ökat successivt. Att minska på möjligheterna till förtidsröstning skulle innebära en risk för att valdeltagandet minskar igen.

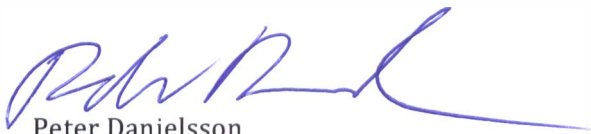
Vidare krävs det också att valsedlarna kontrolleras ofta om platsen är avskärmad, vilket kan göra att väljare får vänta på sin tur längre tid än vad som är fallet med nuvarande regler.

Det finns idag inte särskilt gott om tillgängliga och geografiskt väl spridda lokaler som kan användas för förtidsröstning och röstning på valdagen. Valnämnderna får allt svårare att hitta lämpliga lokaler, samtidigt som kraven på lokalernas utformning successivt har skärpts. Helsingborgs valnämnd klarar inför valet 2018 att hitta lokaler som så långt det är möjligt uppfyller alla olika krav, men vi ser stora svårigheter att redan vid EU-valet 2019, det vill säga ungefär 8 månader efter allmänna valet, finna nya lokaler som har en utformning som gör det möjligt att placera valsedlar på ett avskärmat ställe.

För att inte förhindra valnämndernas möjlighet att erbjuda framför allt en generös förtidsröstning anser Helsingborgs stad att kravet på avskärmning ska formuleras mildare så att det i vallagen uttrycks som att det i anslutning till ett röstmottagningsställe *bör* ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut.

I övrigt har Helsingborgs stad inga synpunkter på förslagen i promemorian.

Helsingborg den 11 april 2018

Peter Danielsson
Ordförande